

Lasioglossum pallens (BRULLÈ 1832) (Hymenoptera: Apiformes: Halictidae) – pierwsze pewne stwierdzenie występowania w Polsce

Lasioglossum pallens (BRULLÈ 1832) (Hymenoptera: Apiformes: Halictidae) – first certain record of occurrence in Poland

Józef BANASZAK¹, Piotr SZEFER²

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Instytut Biologii Środowiska, Ossolińskich 12, 85-093 Bydgoszcz, Polska; e-mail: ¹lednica@ukw.edu.pl, ²szefer@ukw.edu.pl

ABSTRACT: Two specimens of Mediterranean and Pontic bee *Lasioglossum pallens* (BR.) were collected during long-time research in Wielkopolska National Park (Western Poland), thus the presence of this species in Poland is now certain.

KEY WORDS: Hymenoptera, Apoidea, Apiformes, Halictidae, *Lasioglossum pallens*, fauna of Poland, new record, Wielkopolski National Park, long-time research.

Lasioglossum pallens (BR.) jest szeroko rozpowszechnionym gatunkiem pontyjsko-medytterranejskim. Występuje w Azji Mniejszej, w Iranie, na Kaukazie, w Maroku, Europie Południowej i środkowych Niemczech (PESENKO i in. 2000). Niepewne stanowiska tego gatunku podawane są również z Mongolii (MORAWITZ 1880). Wątpliwe wydaje się również stanowisko z południowo-wschodniej Polski podawane przez ANASIEWICZ (1976). W ciągu roku obserwuje się jedno pokolenie w okresie wiosennym i wczesnoletnim (PESENKO i in. 2000).

Charakterystycznymi cechami budowy samic wyróżniającymi *Lasioglossum pallens* spośród innych krajowych gatunków z tego rodzaju jest krótka, poprzecznie eliptyczna głowa i rogowo przeświecające tylne części tergitów odwłoka. Sternit V odwłoka u samców posiada bardzo głębokie półkoliste wycięcie na dystalnej krawędzi.

W ramach kontynuacji wieloletnich badań zmian fauny pszczół prowadzonych między innymi w Wielkopolskim Parku Narodowym (BANASZAK 1997; BANASZAK i in. 2003) (zachodnia Polska) zebrano dwa osobniki zidentyfikowane jako *Lasioglossum pallens* (BR.):

– Wielkopolski Park Narodowy, Osowa Góra (UTM: XT29), dąbrowa, 13 V 2008 – 1♂, leg. J. BANASZAK; 7 V 2009 – 1♀, leg. P. SZEFER, coll. J. BANASZAK.

Pomimo tak długo trwających kompleksowych badań w Wielkopolskim Parku Narodowym (zob. także CIERZNIAK 2003) do tej pory nie wykazano tego gatunku z kontrolowanych stanowisk. Okazy odłowiono w zbiorowisku leśnym nawiązującym do świetlistej dąbrowy *Potentillo albae-Quercetum*. Dokładny opis siedliska znaleźć można w pracy BANASZAKA i in. (2003).

Występowanie *Lasioglossum pallens* (BR.) w Polsce wymagało potwierdzenia. Wcześniej wykazany został z okolic Chełma Lubelskiego (południowo-wschodnia Polska) w trakcie badań nad pszczołami zapyłającymi koniczną czerwoną (ANASIEWICZ 1976). Niemożliwość weryfikacji przez specjalistę taksonoma zebranych okazów kazała poddać w wątpliwość fakt występowania gatunku w kraju, stąd też stanowisko to zostało uznane za prawdopodobne i z taką adnotacją umieszczone w wykazie pszczół Polski (BANASZAK 2000) oraz monografii dotyczącej krajowych Halictidae (PESENKO i in. 2000). Stwierdzenie *Lasioglossum pallens* (BR.) w Wielkopolskim Parku Narodowym można zatem uznać za pierwsze pewne stwierdzenie w Polsce.

Jedynym podawanym w literaturze pasożytem gniazdowym opisywanego gatunku jest *Sphecodes majalis* PÉREZ, 1903 nie wykazany dotąd z obszaru Polski, ale możliwe jest także stwierdzenie kleptopasożyta innego gatunku wykorzystującego gniazda *Lasioglossum pallens* (BR.).

SUMMARY

Lasioglossum pallens (BR.) is a widely distributed bee species in the Mediterranean and Pontic regions. It was earlier determined in a collection from Chełm near Lublin (SE Poland in 1970s), but has never been confirmed by a specialist, so it still has been considered probable to find in Poland. During long-time research in Wielkopolski National Park (Western Poland) two specimens (male and female) of *Lasioglossum pallens* (BR.) were found. Consequently this species can be now added to the Checklist of Polish Bees.

Moreover, there is only one known species of cuckoo bee that uses the nests of *Lasioglossum pallens* (BR.), namely *Sphecodes majalis* PÉREZ, 1903. It is also highly probable that the mentioned cleptoparasite will be found in Poland or other species associated with *Lasioglossum pallens* (BR.) will be discovered.

PIŚMIENNICTWO

- ANASIEWICZ A. 1976: Dzikie błonkówki pszczołowate (Apoidea, Hymenoptera) występujące w biocenozie kwitnącej koniczyny czerwonej. *Polskie Pismo Entomologiczne*, **46**: 145-153.
- BANASZAK J. 1997: Local changes in the population of wild bees. I. Changes in the fauna ten years later. *Ochrona Przyrody*, **54**: 119-130.
- BANASZAK J. 2000: A checklist of the bee species (Hymenoptera: Apoidea) of Poland, with remarks on their taxonomy and zoogeography: revised version. *Fragmenta Faunistica*, **43**: 135-193.
- BANASZAK J., CIERZNIAK T., RATYŃSKA H. 2003: Local changes in populations of wild bees (Hymenoptera: Apoidea): 20 years later. *Polskie Pismo Entomologiczne*, **72**: 261-282.
- CIERZNIAK T. 2003: Changes in bee fauna (Apoidea) of the Wielkopolska National Park over the last half century. *Fragmenta Faunistica*, **46**: 151-170.
- PESENKO Yu. A., BANASZAK J., CIERZNIAK T. 2002. Błonkówki – Hymenoptera, Pszczołowate – Apidae, Podrodzina – Halictinae. *Klucze do oznaczania Owadów Polski*, Toruń, XXIV, **68d**: 1-111.
- PESENKO Yu. A., BANASZAK J., RADCHENKO V.G., CIERZNIAK T. 2000: Bees of the family Halictidae (excluding *Sphecodes*) of Poland. Bydgoszcz University Press, Bydgoszcz. 348 ss.